

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Міжнародне та європейське право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 1 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія держави і права України
Викладач (-і)	Сворак Степан Дмитрович, доктор юридичних наук, професор кафедри теорії та історії держави і права
Контактний телефон викладача	Сворак Степан Дмитрович (0342)596133
Е-mail викладача	stepan.svorak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного Навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</p> <p>https://kttidip.pnu.edu.ua/hrafik-individualnoi-roboty/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є історія виникнення, змін і розвитку типів та форм держави і права, а також конкретних державних органів і правових інститутів народів, що населяли і населяють територію України. Історія держави і права України вивчає політичні та правові інститути практично аж до сьогодення, допомагаючи певною мірою зрозуміти сутність чинного права, негативні та позитивні сторони.</i></p> <p><i>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Держава і право України у феодальний період.</i> <i>2. Держава і право України в Новий період.</i> <i>3. Держава і право України в Новітній період.</i> <p><i>Історія держави і права України є однією з правових дисциплін, яку вивчають на першому курсі. Вона охоплює розвиток усіх галузей права, всі аспекти еволюції держави, її механізм, форму державної єдності та ін.</i></p> <p><i>Навчальна дисципліна «Історія держави і права України» є своєрідним вступом до спеціальних юридичних дисциплін (конституційне, цивільне, трудове, кримінальне, процесуальне право та ін.) і ґрунтовного їх вивчення, у тому числі глибокий аналіз важливих законодавчих актів, що потрібне не лише для підвищення якості історико – правової підготовки студентів та їх загальної правової культури, але й для всебічного глибокого усвідомлення галузей діючого права. Основними джерелами цієї навчальної дисципліни виступають: підручники, посібники, документи і нормативні матеріали, енциклопедичні і довідкові видання, спеціальна література з окремих проблем історії держави і права України.</i></p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою дисципліни є ознайомлення студентів з проблемами розвитку і еволюції держави і права на території України, вивчення та узагальнення досвіду минулого, пізнання і використання закономірностей суспільного розвитку.</i></p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>	

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності:

- Знання і розуміння ретроспективи формування вітчизняних, європейських та міжнародних державно-правових інститутів
- Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

Програмні результати навчання:

- Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин, які мають національне чи глобальне значення;
- Використовувати різноманітні інформаційні вітчизняні та іноземні джерела, зокрема, акти внутрішнього, європейського та міжнародного законодавства, для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло як українською, так і іноземною мовою.
- Належно використовувати статистичну інформацію правового характеру, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	114

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	081 Право	1	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Держава і право України у феодальний період.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Періодизація курсу, його значення на сучасному етапі розбудови України. Становлення і розвиток держави і права Київської Русі.	2	4	9
Тема 2. Суспільно-політичний лад і право Галицько-Волинського князівства	2	2	6
Тема 3. Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої	2	4	8
Тема 4. Суспільно-політичний лад і право Козацько-гетьманської держави (сер. XVII - кін. XVIII ст.).	4	4	5

Модуль II. Держава і право України в Новий період.

Тема 5. Суспільно-політичний лад і право західноукраїнських	2	2	8
---	---	---	---

земель у складі Австрії та Австро-Угорщини			
Тема 6. Суспільно-політичний лад і право України у другій половині XIX ст.	2	2	7
Модуль III. Держава і право України в Новітній період.			
Тема 7. Суспільно-політичний лад і право у період Відродження Української держави (1917-1920РР.)	4	4	14
Тема 8. Суспільно-політичний лад і право Західноукраїнської народної республіки (1918-1923 РР.)	2	2	6
Тема 9. Утворення СРСР та зміни у суспільно-політичному житті України	2	2	14
Тема 10. Входження Західної України та Північної Буковини до складу України (1939-1940 РР.)	2	4	7
Тема 11. Зміни у державному апараті та праві України в роки Другої Світової війни (1941-1945 РР.)	2	2	6
Тема 12. Організація і діяльність органів народної влади в Закарпатті (1944-1945 РР.)	2	2	7
Тема 13. Розпад СРСР та відродження Української, суверенної, незалежної, соборної держави	2	2	7
	ЗАГ.:	30	36
6. Система оцінювання курсу			
Загальна Система Оцінювання Курсу	Загальна система оцінювання <i>навчальної дисципліни</i> є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. зі змінами– <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/normatyvni-ta-lokalni-akty/		
Вимоги до Письмової Роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами 2-х контрольних робіт. Роботи виконуються у відповідності до графіку контролю самостійної роботи, який розміщено на інформаційному стенді та сайті кафедри. На контрольні роботи №1 та №2 виносяться 27 варіантів, кожен з яких складається з 4-ох завдань. Перших 3-и питання є описовими і оцінюються по 6 балів кожне, 4-те питання передбачає коротку відповідь і оцінюється в 2 бали. Максимальний бал за контрольну роботу становить 20 балів. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання. Варіанти індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0-4/		
Семінарські Заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена у Положенні про порядок оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/normatyvni-ta-lokalni-akty/		
Умови допуску	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови		

до підсумкового контролю	<p>допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Відсутність пропусків занять, написання письмової модульної контрольної роботи.</p> <p>Наявність підсумкової оцінки (в балах) за практичні заняття, самостійну роботу, контрольну роботу, індивідуальні завдання (максимум 50 балів).</p> <p>Форма контролю: екзамен (максимум 50 балів)</p> <p>Форма здачі: письмова – за умов стаціонарного навчання тестові завдання – за умов дистанційного навчання.</p> <p>Структура білета: При письмовій формі - за кожне завдання виставляється відповідна кількість балів, яка зазначена в білеті або у шкалі оцінювання. При тестовому контролі знань в системі дистанційного навчання правильна відповідь на тестове завдання передбачає відповідні бали, які зараховуються студенту автоматично.</p>
--------------------------	--

7. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових самостійних робіт за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік питань міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських занять та з самостійної роботи), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором студента) – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри* <https://kttidip.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0-4/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. А. Є. Шевченко, С. В. Кудін, А. А. Настюк. Становлення та розвиток князівської влади в Київській Русі в IX – на початку XII ст. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 468 с.
2. Глосарій юридичних понять і термінів з «Історії держави і права України», «Історії держави і права зарубіжних країн», «Історії вчень про державу і право» : у 2-х ч. Ч. 1: А-Л / укладачі: А. Є. Шевченко, С. В. Кудін, М. М. Корінний ; за ред.. А. Є. Шевченка. – Вінниця : ТВОРИ. 2020. – 552 с.
3. Історія держави і права України [Текст] : посіб. для підгот. до іспиту / Д. А. Шигаль. -

- Харків : Право, 2017. - 249, [1] с. - Бібліогр.: с. 249-[250].
4. Історія держави і права України [Текст] : курс лекцій. - Київ : Фенікс, 2018. - 496 с.
 5. Історія держави і права України. Курс лекцій / В.М. Щербатюк (кер. авт. кол.), П.П. Захарченко, О.В. Кузьминець та ін.; за ред. В.М. Щербатюка. – К.: Видавництво «Фенікс», 2018. – 496 с.
 6. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник / А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» - 2020. – 688 с.
 7. Історія держави і права України (схеми і таблиці): навчальний посібник / О. В. Шкуратенко, Д. І. Курас та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. 170 с.
 8. Історія держави і права України – Трофанчук Г. І., 2021 р. , Юрінком Інтер ,2021 р., 568 с.
 9. Історія держави і права України. Підручник за редакцією професора В. Д. Гончаренка 2019 рік.
 10. Забзалюк Д. Є. Історія держави та права України: навчальний посібник (у схемах і таблицях) / Д. Є. Забзалюк. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. – 120 с.

Викладач _____ **Сворак С.Д.**